

Velkommen til Østerådalens Nord

Kun 3 km fra Aalborg Centrum finder du Østerådalens Nord - et ca. 100 ha stort, fredet naturområde, der er ejet af Aalborg Kommune. Ådalen er et rigtigt fint eksempel på, at naturgenopretning nytter noget, selvom udgangspunktet er et artsfattigt agerland.

Landskab

Østerådalens Nord blev skabt under istiden for mellem 22- og 12.000 år siden, da vældige smeltevandmasser strømmede mod sydvest inde under isen og gravede sig ned i terrænet, hvorved en kilometerbred tunnel-dal blev skabt. Efter istiden steg vandet i havet, til det for omkring 5000 år siden havde nået sin største udstrækning. Østerådalens Nord var da dækket af vand, og bakkerne ved henholdsvis Skovbakken og Frydendal/Gug lå som øer i stenalderhavet.

Dynd og ler blev bundfældet i havet og udjævnedet det kuperede undersøiske landskab. Siden gjorde landhævningen dalen til eng, der lå urørt frem til slutningen af 1800-tallet.

Landskabet langs Østerå

Ådalen gennemskæres af Østerå, der er et 15 km langt vandløb, som udspringer nordøst for Støvring og munder ud i Limfjorden.

Kulturhistorie

Fra bronzealderen og langt frem i tiden har kun skråningerne ned mod dalen været beboelige. Frem til slutningen af 1800-tallet snoede åen sig gennem et

sumpet kær- og engområde helt ind til Gammel Mølle, der hvor Mølleplads ligger i dag.

Senere blev området syd for Over Kæret omdannet til landbrugsland. Åen blev rettet ud, de fugtige områder blev drænet, og jernbanestrækningen mellem Aalborg og Hadsund blev ført gennem området. Banen blev indviet 1. december 1900. I dag tjener sporet stadig som godsbane til Østhavnen og veterantogsbane til Gistrup.

Cementfabrikken 'Danmark' gravede i perioden 1964-1985 ler i området mellem Gugvej og åen. De enorme mængder af sand og muld, der blev fjernet for at komme til leret, er det, der i dag udgør Snarremarken, der ligger som en markant forhøjning i forhold til det øvrige landskab.

Leret blev anvendt til cementfremstilling på Cementfabrikken 'Danmark', der lå på kridtbakken, Sohngårdsholm

Indvindingen efterlod Lergraven - Østerådalens største sø - på 8 ha.

Naturgenopretning

I 1992 og årene fremover blev der gennemført et stort naturgenopretningsprojekt i Østerådalens Nord med støtte fra Naturstyrelsen, det daværende Nordjyllands Amt og Aalborg Kommune i samarbejde med Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening. Projektet var en succes, og der blev skabt et naturområde midt i storbyen.

Fugletårne, afmærkede ruter m.m. giver mulighed for unikke naturoplevelser

De våde enge i dalen afgræsses i sommerhalvåret af kreaturer

Forskellige naturtyper blev etableret og genoprettet, bl. a. flere våde enge. Ved at genslynge åen, blev nogle af åløbets oprindelige kvaliteter genskabt. I områdets sydlige del blev der anlagt to mindre søer - Fuglesøerne - der får tilført vand, når åen naturligt går over sine bredder. I den østlige del af området er der plantet skov for at sløre motorvejen.

Lergraven i dag

Lergraven er i dag 22-23 m dyb. Undersøgelser har vist, at 5-10 m under vandspejlet er søen død. Bunden er dækket af sorte og hvide belægninger, som skyldes svovlbakterier. For at forbedre vilkårene for dyr og planter vil søen over en årrække blive opfyldt til en max. dybde på 5 m.

Overskydende ler og kridt fra byggerier og anlæg i kommunen bliver anvendt i forbindelse med opfyldningen.

Dyreliv og fugleliv

Østerådalens varierede natur danner grundlag for et rigt dyreliv. Vådområderne tiltrækker flere forskellige fuglearter - både yngle- og trækfugle. Mange svaner og gæs ankommer hertil fra Nordskandinavien, Rusland og de arktiske egne som vintergæster.

Specielt i vinterhalvåret kan du i Østerå opleve lille lappedykker, grønbenet rørhøne og se vandstæren, som er vores eneste dykkende spurvefugl. Måske kan du få øje på isfuglen, der ofte kun ses som et blåt glimt, før den er væk.

Grønbenet rørhøne

Lille lappedykker

Vandstær

Nattergal

Om vinteren gæstes området af flere rovfuglearter. Mest markant er musvågen, der ofte ses sidde på en pæl, mens den spejder efter mus. Enkelte gamle højspændingsmaster er bevaret. Her er der opsat redekasser til områdets ynglende tårnfalke.

I det tidlige forår kommer frøer og tudser til dalens vandhuller og søer for at yngle. Lappedykkerne danser deres forunderlige parringsdans, og på de stille majaftener kan du høre nattergalens smukke sang.

Guldsmed

Skrubtudser

Pindsvin

Edderkop

Sommeren er insekternes tid. Mest iøjnefaldende er de mange store guldsmede, når de jager over vandet eller patruljerer frem og tilbage langs veje og stier. I sensommeren samles svaler og stære i store flokke og overnatter i rørskovene omkring Lergraven.

Efteråret i Østerådalens Nord byder på rastende ænder og vadefugle. Ved de våde enge er grænder, krikænder og

Østerådalens Nord

By- og Landskabsforvaltningen

Park & Natur Stigsborg Brygge 5
Tlf. 9931 2257 9400 Nørresundby

Revideret og udgivet i 2016

Aalborg Kommune

dobbeltbekkasiner særligt talrige. Pindsvinene bygger deres vinterrede, og de mange dugtunge spin fra edderkoppen udgør et flot skue. Om dagen ses haren og med lidt held, det lille rovdyr bruden. I skumringen kan du opleve både ræv, rådyr, husmår, flagermus og den sjældne odder, der også lever i området.

Planteliv

I Østerådalens findes mange forskellige plantesamfund fx rørskov, ellekrat, skov, våde og tørre enge, hver med deres helt karakteristiske arter tilknyttet.

I rørskoven ses den giftige bittersød natskygge mellem tagrørene. Langs veje og grøfter findes mange af vore almindelige blomstrende planter fx agertidsel, brændenælde, grå bynke, rejnfan og røllike. Gul løvfod er blandt de tidlige forårsblomster. I starten ser man kun blomsterne, de store hjerteformede blade kommer først hen i maj. Herefter følger et væld af andre forårsblomster fx vorterod, mælkebøtte og rød tvetand.

Rynket rose er en af sommerens karakterplanter. De velduftende kronblade har været anvendt som duft- og smagstilsætning siden oldtiden. Plantens frugter - hyben - høstes om efteråret. Frugterne indeholder store mængder C-vitamin og er et populært islæt i det moderne, nordiske køkken.

Rynket rose

Hyben

Røllike

Rød tvetand

Opvarmning foran Infohuset ved Sundhedssporets start

Fiskeskolearrangement ved Lergraven

Aktivt friluftsliv i Østerådalens Nord

Østerådalens er med en helt fantastisk natur og rekreative muligheder midt i Aalborg et populært udflugtsmål, der hvert år besøges af mange tusinde gæster, som benytter området til gå-, løbe- eller cykelture.

Til fods og på cykel: Østerådalstien er en gennemgående cykel- og gangsti fra Aalborg Centrum gennem Østerådalens Nord og Syd til Dall Møllevej i Svenstrup. Østerådalstien har sammenfald med Hærvejen - en national og international cykelrute. Se www.haervej.dk. Østerådalstien i Nord er på ca. 2 km. Desuden er der afmærket tre vandreruter. Under normale vejrforhold er de fleste af områdets veje og stier farbare for kørestolsbrugere.

- **Gul rute:** "Østerådalens rundt". Turen er på 4,1 km og kan klares på under 2 timer.
- **Blå rute:** "Indkilderuten" udgår fra P-pladsen ved Indkildevej. Turen er på 1 km og kan klares på ½ time.
- **Rød rute:** "Fugleruten" går ud til fugleskullet og fugletårnet ved Lergraven. Turen er på knap 2 km.

Sundhedsspor: Sundhedssporet i Østerådalens starter og slutter ved Infohusets planchevæg. Her er der opsat plancher med kort, vejledning og tabeller omkring kondital. Sporet er 2,3 km og markeret med røde pile på sorte pæle.

 Hundeskov: Mange hundeejere benytter den indhegnede hundeskov til at lade hunden gå løs og og finde nye venner i frie omgivelser.

 Fri fiskeplads: En strækning langs Lergraven er udlagt til fri fiskeplads. Det kræver blot et gyldigt fisketegn, hvis du er mellem 18 og 65 år.

Publikums færdsel

Det er tilladt at færdes overalt til fods på Aalborg Kommunes arealer. Tag særligt hensyn til fugle og dyr i ynglesæsonen i maj/juni og benyt her i størst muligt omfang veje og stier. Det er tilladt at cykle på befæstede stier og veje. Ridning, knallert- og motorcykelkørsel er **ikke** tilladt. Hunde **skal** altid føres i snor og må ikke medtages i hegninger. Al færdsel sker på eget ansvar.

Infohuset i Østerådalens

Infohuset er beliggende i Østerådalens Nord med indkørsel fra Over Kæret i Aalborg. Hele året kan du her opleve husets udendørs plancheudstilling og få inspiration til ture på egen hånd i Østerådalens.

Skoler, børnehaver, institutioner og større grupper, der ønsker at besøge stedet kan booke en fast aftale. Her kan der også lånes naturvogne med rekvisitter til feltundersøgelser på egen hånd, primært for skoler og børnehaver. Det er også muligt at booke Infohuset som base for større arrangementer fx motionsløb eller til møder i borger- og grundejerforeninger.

Infohuset benyttes til mange forskellige arrangementer

Booking af Infohuset og udlån af feltudstyr:

Kontakt naturvejleder Ole Bech Henriksen på mail: ole.henrichsen@aalborg.dk.

Østerådalens Syd

Naturgenopretningsprojektet er videreført mod syd, for på sigt at skabe sammenhæng med Lindensborg Ådal. Her har Aalborg Kommune anlagt flere trampestier. De lavvandede søer er vigtige rasteplasser for mange trækfugle, og våde enge skaber gode betingelser for et spændende planteliv.

Du kan læse mere på www.aalborg.dk/aktivtfriluftsliv. Her kan du også hente folderne om henholdsvis Østerådalens Syd og Nord samt mange andre turfoldere som pdf.

